

یگان حفاظت

اولین مقررات زندانبانی در ایران تحت عنوان نظامنامه محابس در سال 1307 هجری شمسی مورد تصویب هیئت وزیران وقت قرار گرفت. متعاقب آن نیز زندان قصر به عنوان اولین زندان استاندارد در آذر 1308 به بهره‌برداری رسید.

در سال 1315 آئین نامه زندانیان و طرز حفاظت از آنان در قرارگاه های صنعتی و فلاحی مورد تصویب هیئت وزیران قرار گرفت و حفاظت آن به شهربانی سابق واگذار گردید.

در سال 1354 بازنگری کلی در مقررات قبلی، واحد مستقل پلیس قرارگاه زندان در شهربانی تأسیس و عهده دار مسئولیت حفاظت زندان، زندانیان، اعزام و بدرقه، اجرای احکام و ... گردیدند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی این مسئولیت همچنان بر عهده شهربانی سابق بوده.

در دهه 60 طی اجرای ماده 9 قانون تبدیل شورای سرپرستی زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور این شورا در تاریخ 11/6/1364 به سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور تبدیل گردید. پس از انقلاب شکوهمند اسلامی به طور طبیعی و تا زمان تشکیل سازمان زندان ها در اواخر سال 1364 (حدود هشت سال) ناگزیر برای اداره زندان ها و بازداشتگاه ها در سطح کشور از توان نهادهای متعددی نظیر کمیته های انقلاب اسلامی - شهربانی کل - سازمان های اطلاعاتی و امنیتی و برخی دیگر از نهادها بهره برده و تمامی این نهادها تحت تولیت شورای سرپرستی زندان ها که متشکل از سه نفر عضو منتخب شورای عالی قضایی بود، انجام وظیفه می کردند.

به همین خاطر در جهت اجرایی نمودن رهنمود اندیشمندان امام راحل (ره) در تبدیل زندان ها به دانشگاه برداشتن گام های عملی در انسجام مدیریت زندان ها ضروری می نمود. خوشبختانه این دوراندیشی همراه با پیگیری مجدانه و دلسوزانه جامعه، باعث شد تا در بهمن ماه سال 1364 قانون تبدیل شورای سرپرستی زندان ها به سازمان زندان ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور در 10 ماده و 2 تبصره از تصویب مجلس شورای اسلامی گذشت. پس از تصویب و ابلاغ این قانون، هسته ی اولیه سازمان زندان ها از ابتدای سال 1365 تشکیل شد.

در اجرای ماده 179 قانون برنامه سوم توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (تنفیذی در ماده 129 قانون برنامه چهارم توسعه) و دستور العمل تشکیل یگان حفاظت در دستگاههای کشوری مصوب 1379/4/5 مقام معظم رهبری و فرمانده کل قوا، یگان حفاظت

سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور برابر این دستور العمل و با رعایت مفاد آیین نامه اجرایی سازمان مصوب 20 آذر 1384 اجرای مأموریت می نماید. قابل توجه اینکه:

به دلیل کثرت عده و عُدّه و مأموریت‌های گسترده، پیچیده و حساس محول شده به یگان حفاظت سازمان زندانهای کل کشور، این یگان حساسترین و بزرگترین یگان حفاظت در بین دستگاههای دولتی است.

اهم وظایف 23 گانه یگان حفاظت

1- انجام کلیه اقدامات لازم به منظور تأمین و حفظ نظم و امنیت زندان، اماکن و تأسیسات قابل حفاظت و اموال منقول و غیر منقول سازمان و مقابله با هرگونه اخلاف از طریق اجرای طرح های حفاظتی، قوانین و مقررات و دستورالعمل ها با به کارگیری عوامل، موانع فیزیکی، الکترونیکی و فناوری روز جهت انجام بهینه حفاظت از زندان با اولویت بهره گیری از سامانه های الکترونیکی هوشمند در جهت کاهش نیروی انسانی ثابت سازمان.

2- انجام اقدامات پیشگیرانه و جلوگیری از سرقت، تعرض و تجاوز به زندان و فعالیت‌هایی نظیر قاچاق و خرید و فروش مواد مخدر و اقلام ممنوعه در حوزه استحفاظی.

3- کنترل بر ورود و خروج اشیاء و اموال یا زندانیان.

4- همکاری با سایر دستگاههای اجرائی مسئول در امور امدادی به هنگام بروز حوادث طبیعی و غیر طبیعی در حوزه استحفاظی و همچنین اجرای بهینه وظایف و مأموریت‌های یگان.

5- برخورد قانونی با استفاده کنندگان و فروشندگان مواد مخدر و اقلام ممنوعه در زندان و همچنین مضمونین در این امر.

6- اعزام و بدرقه زندانیان به مراجع قضائی، درمانی و سایر موارد قانونی.

7- اجرای طرح ها و دستورالعمل های حفاظتی و انتظامی ابلاغی بر اساس اولویتها.

8- همکاری نزدیک با نزدیکترین رده انتظامی محل مأموریت در کشف جرائم، در حوزه استحفاظی.

9- برقراری نظم و امنیت در برگزاری اجتماعات زندانیان در امور خدمتی، فرهنگی، ورزشی، آموزشی و تربیتی در داخل و خارج از زندان و نیز بازدید شخصیتها و هیئت های مجاز داخلی و بین المللی از زندان.

10- شناسائی و احراز هویت کامل ارباب رجوع هنگام ورود و خروج و جلوگیری از ورود و خروج افراد غیر مجاز به زندان ضمن رعایت کلیه

دستورالعملهای ابلاغی.

- 11- اتخاذ تدابیر و تمهیدات و اقدامات لازم به منظور جلوگیری از فرار زندانیان و مقابله با آن.
- 12- هماهنگی و مدیریت واحدهای امداد که در مواقع لزوم برای مقابله با هرگونه اختلال نظم، اغتشاش و شورش در زندان بر اساس ضوابط و نیازمندیها به کمک یگان می آید.
- 13- انجام بازرسی بدنی زندانیان برابر مقررات.
- 14- همکاری با ناجا برای دستگیری زندانیان متواری برابر مقررات.

پیامدهای تشکیل یگان حفاظت

- 1- هدفمند و تخصصی شدن و ایجاد سلسله مراتب و وحدت فرماندهی.
 - 2- بکارگیری نیروها در وظایف تعیین شده.
 - 3- ارائه آموزشهای عمومی و تخصصی به سربازان و پرسنل کادر.
 - 4- داشتن لباس متحدالشکل.
 - 5- کم کردن بار مسئولیت نیروی انتظامی در این امر.
 - 6- خارج شدن نیروهای وظیفه از پوسته داخلی زندانها در مواجهه مستقیم با زندانیان و بکارگیری آنان فقط در امور نگهبانی.
 - 7- بکارگیری نیروهای متخصص آموزش دیده در یگان.
 - 8- کنترل و برقراری نظم و امنیت در زندانها.
 - 9- به حداقل رساندن ورود اشیاء ممنوعه به داخل زندانها.
 - 10- آموزش تخصصی اعزام، بدرقه و ...
 - 11- سهولت و سرعت در اعزام و بدرقه زندانیان.
 - 12- فراهم نمودن امنیت و ایجاد زمینه مناسب برای اجرای برنامه های اصلاحی و تربیتی در زندانها.
 - 13- تخصصی شدن امورات انتظامی و امنیتی توسط یک یگان منسجم.
- در مجموع با تشکیل یگان حفاظت شرایط اجرای برنامه های اصلاحی فراهم و بسیاری از مشکلات انتظامی سازمان به طور قابل توجهی مرتفع گردیده است. بنابراین تقویت و توسعه این یگان حائز اهمیت است.

اهم اقدامات مهم و دستاوردهای یگان حفاظت سازمان در حوزه مأموریت ها

- 1- انتخاب یگان حفاظت سازمان زندان ها در سال 1392 به عنوان یگان برتر در بین یگان های حفاظت دستگاه های دولتی.
- 2- در سال 1393 فرماندهی یگان حفاظت به عنوان فرمانده نمونه یگان حفاظت در بین دستگاه های دولتی انتخاب گردید.
- 3- آموزش مهارتهای فنی و حرفه ای برای سربازان و نیرو های پرسنل و صدور گواهینامه فنی و حرفه ای معتبر در کنار انجام مأموریتهای

محو له .

4- استفاده از سربازان تخصصی و دانشگاهی در حوزه مأموریت‌های یگان.

5- جذب و آموزش کارکنان یگان حفاظت زن تحت عنوان پاسیار برای نخستین بار در این یگان.

6- تصویب تغییر رنگ و شکل البسه پرسنل کادر و وظیفه در کمیسیون انضباطی البسه ناجا.

7- دستگیری متهمین فراری از سالیان قبلی با تشکیل اکیپ عملیات ویژه.

8- به روز رسانی کلیه طرح های پدافندی و حفاظتی و برآورد نیرویی و تجهیزاتی.

9- اجرای مانور مشترک با فرماندهان انتظامی استانها و شهرستانها بر اساس تفاهم منعقد شده بین ناجا و سازمان.

10- به کارگیری از سگ های نگهبان و موادیاب در راستای اجرای طرحهای بازرسی بندها.

11- سخت گیری و انجام دقیق بازرسیهای اولیه در بدو ورود که منجر به کاهش ورود مواد مخدر و اشیاء ممنوعه به داخل زندانها شده است.

12- اجرای دقیق آیین نامه انضباطی نیروهای مسلح بخصوص جنبه انضباطی نیروهای مسلح بخصوص جنبه انضباط ظاهری و معنوی کارکنان در یکسال اخیر.

13- تعامل خوب و ارزنده با فرماندهان انتظامی استانها با تأکید بر همکاری و تعامل بیشتر و تشریح اهداف هم سوی یگان و ناجا که منجر به معرفی فرماندهان یگان در سطح کشور شده است.

14- انجام مأموریت خطیر اعزام و بدرقه با توجه به کمبودها و کاستی ها و تقدیم یک شهید در این راه مقدس.

15- برگزاری مراسم و جشن گرامی داشت روز سرباز برای نخستین بار در سطح کشور در مجموعه یگان حفاظت سازمان زندانها.

□ لازم به ذکر است شرایطی برای سربازان فراهم کرده ایم که طی دوران خدمت 21 ماهه از کلاسهای آموزش فنی و حرفه ای استفاده می کنند و در پایان خدمت گواهینامه مربوطه را دریافت و در مشاغل خود مورد استفاده قرار می دهند.